

Beretning 2005 fra dekanen for Fakultetet for Sprog, Kommunikation og Kultur

1. Executive summary

Fakultetet for Sprog, Kommunikation og Kultur (FSKK) har haft et år, der har stået i økonomiens og forandringens tegn. Vi har gennem året lavet de sædvanlige faglige aktiviteter: undervisning, forskning og formidling, men det har ikke været dette arbejde, der har fyldt på det strategiske niveau.

Gennem året har forandringer og økonomiske problemer fyldt meget. De økonomiske udfordringer er dog blevet håndteret, og de nødvendige forandringer er sket – eller er ved at ske. Vi har reduceret omkostninger og omstruktureret gennem hele året – men specielt gennem de sidste tre måneder af året. Her reducerede vi omkostninger for 10 mio.

Glædeligt er det dog, at der har været plads og kræfter til at udvikle vores BA i Information Management så meget videre, at den nu er godkendt og skal til at udbydes. Vi har udviklet den i tæt samarbejde med en række virksomheder.

Ligeledes er det glædeligt, at vi også har kunnet starte et nyt internationalt forskningscenter op – CRITT – som arbejder med oversættelsesteknologi.

I dette hele taget har fakultetet stadig haft kræfter til at udvikle sig videre på den faglige front – selv om besparelser og forandringer uundgåeligt har tæret på kræfterne.

2. Fakultetets bidrag til CBS' strategiske målsætninger og udviklingskontraktens mål

2.1 Indledende bemærkninger

De sproglige/lingvistiske fagområder er stadig fakultetets tyngdepunkt, men der sker en gradvis forskydning af fagligheden hen imod en øget vægt på nye forskningsområder; dvs. øget fokus på kommunikationsforskning og på forskning med sociologiske og kultur-/historiske/områdestudieorienterede tilgange. Gennem året har det dog ikke været muligt at styrke denne udvikling gennem nye stillinger. I stedet er udviklingen sket gennem en fortsat omstilling hos de eksisterende medarbejdere.

Center for Kommunikation og de tre centre der arbejder med områdestudier har gennem året været omdrejningspunkter for denne udvikling (ikke mindst igennem en række arrangementer og en del adjungeringer), men hele fakultetet har taget del i denne udvikling.

Den mere traditionelle sprogforskning er dog fortsat et fokusområde. I 2005 blev CRITT (Center for Research and Innovation in Translation and Translation Technology) således oprettet. Centeret skal styrke og synliggøre et af de traditionelle faglige styrkeområder – nemlig oversættelsesforskningen. Vi fik også en ny doktorgrad inden for oversættelsesområdet.

Resultatet er et fakultet, hvor alle fokuserer på sprog, kultur og kommunikation i forhold til erhvervslivet, men hvor fagligheden tydeligt spænder fra det mere lingvistiske og teknologiske til det overvejende samfundsmæssige og kulturelle.

2.2 International profil med national forankring

De to store etablerede uddannelser - BA-uddannelsen i Erhvervsprog og International Erhvervs-kommunikation (BA), samt Cand.merc.ling.(CLM) – klæder danske studerende på til at møde globaliseringens udfordringer. Som en væsentlig del af deres uddannelse sendes flere og flere af de studerende på udlandsophold i typisk et halvt år.

En stor del af undervisningen på fakultetets uddannelser afvikles i sagens natur på fremmedsprog, enten de sprog der udgør en del af genstandsområdet for uddannelserne, eller i stigende omfang når det drejer sig om de ikke-fremmedsproglige fag på engelsk. En stor del af undervisningen tager dog stadig udgangspunkt i dansk – med alle de fordele og ulemper det giver. Vi underviser også på summer university (på engelsk).

Institut for Datalogvistisk har gennem året arbejdet på og ansøgt om at være med i en europæisk master i Language and Communication Technology. Uddannelsen udbydes i 2006.

Årets forskningsproduktion er steget ganske markant i forhold til 2005 (20%). Og stigningen er glædeligvis sket på de fremmedsproglige publikationer. De fremmedsproglige publikationer udgør nu omkring 75% af det samlede antal publikationer.

En del af fakultetets forskere har igennem året været på længerevarende udlandsophold.

2.3 Intensiveret partnerskab med erhvervslivet

De 5 centre på fakultetet har gennem året været omdrejningspunkt for samarbejdet med erhvervslivet. Der er blevet oprettet to aftagerpaneler med god deltagelse af folk fra erhvervslivet. Der har været adjungeringer, og der har været afholdt velbesøgte konferencer og seminarer.

Men hele fakultetet har været i gang med at udvikle tættere relationer til erhvervslivet. Gennem fokusgruppe-interviews med dimittender og aftagerrepræsentanter har vi fået en bedre forståelse for vores uddannelsers erhvervskoblinger, hvilket nu bruges til at tydeliggøre uddannelsernes erhvervsprofiler.

Fakultetet fik i 2003 godkendt en ny masteruddannelse i fremmedsprogspædagogik i samarbejde med KU og DPU, med gymnasiesektorens lærere som primær målgruppe. I 2005 er det lykkedes at komme godt i gang med denne uddannelse med op imod 25 deltagere. Også MLA uddannelsen giver et godt samspil med en række personer fra dansk erhvervsliv. Vi er nu ved at udvikle et nyt samarbejde med Forlæggerforeningen om en forlagsuddannelse.

Vi har fået godkendt en ny BA i Information Management i 2005 og er gået i gang med at udvikle og markedsføre denne nye uddannelse i en et meget konkret samarbejde med en række private virksomheder.

En lang række forsknings- og udviklingsprojekter inddrager erhvervslivet. Mest tydeligt foregår det i DanTerm Centeret som i 2005 blev fusioneret ind i fakultetet.

Vi har igen i år været pænt synlige i den danske debat og i de danske medier. Mange ansatte indgår i udvalg og bestyrelser i forskellige virksomheder og organisationer.

2.4 Det lærende universitet

Vi har i efteråret 2005 lavet en stor fælles ansøgning til Statens Center for Kvalitets- og kompetenceudvikling. Projektet handler om at arbejde sammen i stigende grad på tværs af VIP/TAP, institutter og mellem fakultet og fællesadministration. En væsentlig del af projektet er også at skabe mere teamundervisning.

En række undervisningscases er også blevet påbegyndt. Cases der netop skal træne de studerendes kompetencer i forhold til deres fremtidige virke i erhvervslivet.

På Ph.d.-området har vi igennem Forskerskole ØST forankret forskeruddannelsen i sprog og fremmedsprog. Men selv i dette regionale samarbejde er der ikke den helt nødvendige udvikling. Desværre har det været kombineret med at det har været nødvendigt at skru ned for antallet af nye phd-studerende på fakultetet. En fortsat forringelse på dette område vil give varige problemer på forskningsfronten.

Evalueringer af den almindelige undervisning gennemføres løbende på alle uddannelser. Derudover bragte året en international evaluering af hele CBS's kommunikationsområde, så specielt Center for Kommunikation fik forskningen gennemgået og vurderet. Der blev efterspurgt mere programagtigt samarbejde på tværs af CBS.

Flere af fakultetets forskere og ledere har selv medvirket ved evalueringer af faglige områder. For eksempel har vi medvirket i flere evalueringer af engelsk som undervisningssprog.

3. Strategiske udfordringer og vurdering af risici

Fakultetets væsentligste udfordringer har i 2005 været:

- En styrkelse af økonomien
- Fastholdelse af søgningen til uddannelserne og fortsat studieudvikling – herunder ikke mindst med henblik på at forbedre gennemførelse og formindske frafald
- Udvikling af ledelse og organisering på fakultetet

3.1 Styrket økonomi

Fakultetets økonomi i 2005 var i lighed med de forudgående år dårlig. Men modsat de forudgående år var der ikke en central opsparring på CBS til at modvirke dette. Endvidere blev STÅ-indtægterne i oktober betydeligt lavere end prognosticeret. Dette betød, at der gennem de tre sidste måneder af året blev sat en betydelig besparelsesplan i værk. Med udgangen af året var der reduceret omkostninger for 10 mio. (omkring 15%) på det samlede årsbudget for 2006.

Dette er sket på følgende måde:

- Der har været ansættelsesstop på alle faste stillinger, og vi har haft udgiftsstop på alle større omkostninger. Også med virkning på 2005 regnskabet.
- Det blev besluttet at reducere forskningen i 2006: alle nye phd-stipendier i 2006 blev skåret væk og forskningsprocenten for 2006 reduceret fra 34% til 30%
- Der er skåret alle løntillæg væk for 2006, skåret ned på udgifterne til en del af de centrale aktiviteter (LL, kræmmerhus, kantine osv.) og skåret ned på ekstra ressourcer til centerledere
- Vi har sparet på vores driftsmidler – omkring 1 million. Allerede med virkning for 2005
- Vi har samlet de fire institutadministrationer til en og har reduceret antallet af administrative medarbejdere med 5 personer, vi har igangsat en proces med at reducere de fire enheder (tre institutter og et større center) til to institutter og har allerede samlet fire studienævn i to
- Bemandingen på fakultetet er generelt reduceret og har ændret på flere medarbejders jobsammensætning:
 - o 8 medarbejdere har taget imod tilbud om frivillig fratræden (1 TAP og 7 VIP)
 - o 5 medarbejdere er blevet afskediget (3 TAP og 2 VIP)
 - o 2 medarbejdere har selv sagt op (2 VIP)
 - o 7 medarbejdere har fået ændrede vilkår (2 TAP og 5 VIP)

Igennem hele året har der også løbende været foretaget besparelser, og der har været en meget kraftig udgiftskontrol. Der har ikke været foretaget investeringer i nye aktiviteter og faciliteter igennem hele 2005. Dekanpuljen – som er beregnet til disse investeringer var dog også 90% disponeret allerede inden 2005 gik i gang.

Denne situation er helt uholdbar. Nye udviklinger er nødvendige og forudsætninger for at kunne forbedre økonomien på længere sigt. Derfor er investeringer i nye tiltag og udviklinger en nødvendig forudsætning for at kunne forbedre økonomien. I gennem 2005 skete der også udvikling, men som en del af den almindelige drift hos mange medarbejdere. I længden giver det et for stort arbejdspress. Derfor har det også været et nødvendigt krav til budget 2006 at skabe luft i økonomien til at kunne sætte udviklinger i gang – selv om det har gjort de nødvendige besparelser endnu større. Men nu er der så plads til at udvikle nye tiltag og aktiviteter – uden at det betyder et meget større arbejdspress for den enkelte medarbejder.

Økonomien er nu under kontrol. Budgettet for 2006 lever op til de krav som bestyrelse og rektor har sat. Der udestår at implementere besparelser for 2 mio., men implementeringsplanerne for disse besparelser er lavet. Budgettet er robust, men der er stadig en risiko for, at de prognosticerede indtægter ikke holder. Derfor er en strategisk fokusering på fastholdelsen af søgningen og på gennemførelse og frafald helt nødvendigt. En yderligere risiko er økonomistyringen ikke er tilstrækkelig god i dag til at levere gennemsigtige, tidstro og robuste økonomidata. Dette skal der ændres på gennem 2006.

3.2 Fastholdelse af søgningen til uddannelserne og fortsat studieudvikling

I 2005 var søgningen til vores uddannelser meget fin. Der var en stigning på førsteprioritetsansøgninger på 13%. Vi optog således omkring 650 studerende, hvilket var 50 mere end året før.

I 2006 vil vi gerne fastholde den store søgning, men vi vil i højere grad benytte søgningen til at få gode studerende ind. Af to grunde. For det første giver gode studerende bedre studiemiljøer og bedre faglige udviklinger. For det andet giver bedre studerende bedre gennemførelser og mindre frafald.

I gennem 2005 har vi arbejdet på at udvikle den ny BA uddannelse i Information Management sammen med faglige miljøer på Det erhvervsøkonomiske Fakultet. Der bliver tale om en ny uddannelse med en kompetenceprofil der fokuserer på kommunikation, styring af vidensflow, opbygning af vidensdatabaser og vidensformidling. Uddannelsen er nu godkendt og kommer med i det almindelige KOT-optag i 2006.

På Åben Uddannelse har vi brugt 2005 til at vurdere situationen. De traditionelle forløb som f.eks. ED-uddannelsen er ikke længere særligt søgte, og det giver problemer med at sikre nok studerende på 2. del af ED til, at vi kan få økonomi i de nødvendige aktiviteter. Derfor satser vi i stedet på flere og kortere målrettede kurser – enten som fagspecifikke kurser eller som modulopdelte masters.

Den største udvikling sker dog - og skal ske – på de to store eksisterende uddannelser BA og CLM. I gennem året har vi lavet en del analyser og undersøgelser. Som en følge af dette er vi nu ved at implementere en større handlingsplan med henblik på at forbedre gennemførelse og frafald. På BA er det specielt det tidlige frafald som vi søger afhjulpet bl.a. ved at forbedre den information de studerende får før studiestart og i løbet af det første år. Desuden arbejdes der med at identificere og reducere forskellige gennemførelsesmæssige flaskehalse fordelt over de tre år. På CLM er det specialehængere, der er den største problematik. Og vi er – sammen med en gruppe færdige kandidater – ved at implementere en indsats i forhold til at forbedre dette område.

På selve indholdssiden af undervisningen er vi ved at lave undervisningen mere erhvervsorienteret og mere studenteraktiverende. Erhvervsrelaterede cases er f.eks. ved at blive udformet til undervisningen. Men den største indsats på dette område kommer i 2006, hvor vi skal arbejde yderst koncentreret på denne front.

Gennem 2005 har der været godt gang i de studentersociale aktiviteter, som også betyder en del for et godt studiemiljø. Der har således været faglige diskussionsseminarer med deltagelse af eksterne oplægsholdere. Og der har været afholdt en del faglige quizzer med et godt socialt indhold også.

Der er fortsat en fare for, at både søgning og gennemførelse/fracfald kan udvikle sig negativt. Det er et væsentligt problem, da vores indtægter er meget snævert forbundet med dette. Men vi arbejder i 2006 fortsat intensivt på at gøre noget ved denne dimension.

3.3 Udvikling af ledelse og organisering på fakultetet

Gennem 2005 har der været arbejdet en del med at udvikle ledelsen og organiseringen på fakultetet. En ledergruppe har været etableret og har mødtes meget ofte – både med studieledere og institutledere. Der har været fokuseret meget på at se på fakultetet som en helhed – mere end som bestående af en række selvstændige dele. Det er lykkedes godt. At det var muligt at spare så meget på så kort tid skyldtes blandt andet dette. Det har været en fælles bevidsthed om at dårlig økonomi var alles fælles problem.

Ligeledes har det været væsentligt at få en del udefrakommende perspektiver på fakultetet og dets aktiviteter. Vi har således arbejdet en del sammen med DHS, DI og Forbundet for Kommunikation og Sprog for at få deres ideer og kritikpunkter på banen. Ligeledes har vi lavet en del undersøgelser blandt de studerende for at høre deres meninger om uddannelserne. Vi har også – som tidligere nævnt - lavet en del fokusgruppeinterviews med studerende, dimittender og afgangere. Det er således en del af kulturen og ledelsen på fakultetet at tage information ind udefra med henblik på at sætte nye udviklinger i gang.

Vi har igennem året også arbejdet en del med økonomistyringen og den ledelsesmæssige kontrol og ansvarlighed i forhold til den. Vi er således gået over til aktivitetsbaseret omkostningsbudgettering. Også noget der virkelig har hjulpet os i forbindelse med besparelserne.

Endelig har vi i 2005 besluttet at ændre vores organisation. Vi skal have én institutadministration – i stedet for fire. Og vi skal opdeles i to institutter fremover. Dette kommer til at betyde nye ændringer af ledelsen, nye samarbejdsflader og ny organisering af arbejds gange og procedurer.

4. Strategiske indsatsområder i 2006

Igennem 2006 skal vi fokusere på to forhold:

- den fortsatte studieudvikling
- den fortsatte omorganiseringsproces.

4.1 Studiernes fortsatte udvikling

De tiltag som vi allerede har sat i gang: bedre information, bedre erhvervsprofilering, bedre specialestøtte osv. skal fortsat prioriteres og skal der følges op på. Derudover er det allerede planlagt, at fakultetets medarbejdere skal blive bedre til at samarbejde om undervisningen – f.eks. mere teamteaching og kollegial supervision. Ligeledes skal en hel del af de mere indholdsmæssige elementer i undervisningen udvikles. Mere case-undervisning, mere tutor-arbejde hvor de studerende hjælper hinanden, større inddragelse af eksterne oplægsholdere, mere brug af IT.-værktøjer og -løsninger, mere variation i undervisningsformerne osv.

Der er således allerede planlagt og igangsat en hel del tiltag, som igennem 2006 kommer til at udvikle vores studier yderligere. Derudover vil vi i stigende grad inddrage studerende, aftagere og andre interessenter i vores fortsatte kvalitetsarbejde. Aftagerpaneler skal oprettes for de tre uddannelser (inklusive den nye BA). Det er væsentligt at få opbygget strukturer, der løbende og konstant sikrer information udefra om synet på vores aktiviteter.

Vi skal igennem 2006 også blive bedre til at synliggøre vores uddannelser og til at fortælle om alle de gode ting, der faktisk er at sige om dem. Vi har f.eks. lavere ledighedsprocenter end alle andre humanistiske uddannelser. Den gennemsnitlige ledighed er på omkring 6 %. Vores kandidater kommer hurtigt i job og har både en god startløn og en god slutløn. I det hele taget skal vores uddannelser brandes mere. I en globaliseret verden hvor erhvervslivet skal tale mange sprog og lære at håndtere kulturdimensionen som aldrig før, har vi fantastisk gode muligheder.

4.2 Den fortsatte omorganiseringsproces

Vi skal igennem 2006 lave vores institutstruktur om. To nye institutter skal oprettes og de eksisterende forskere og undervisere skal finde frem til deres fremtidige placering. I denne proces er det vigtigt, at man får mulighed for at skabe miljøer og grupperinger, hvor man sammen tager ansvar for undervisning og forskning. Mere faste grupperinger er noget, der virkelig fremmer en god udvikling på mange fronter. Men ligeledes er det vigtigt at holde sig for øje, at forskere og undervisere er faglige specialister, der bedst finder sig til rette, hvis de selv inddrages i sådanne processer. Derfor vil to nye institutledere, som ansættes tidligt på foråret, straks gå i gang med at lede en proces, hvor medarbejdere selv er med til at skabe de kommende fremtidige grupperinger.

Igennem 2006 må det også vise sig, hvorvidt fakulteterne skal forsvinde på CBS. Vi tror på, at det kan lade sig gøre. Ikke mindst at vi gennem de igangværende processer kan skabe to sødygtige institutter, der kan indgå i en lang række af ligestillede institutter på CBS. Der vil derfor stadig blive lagt en betydelig indsats i at få økonomien på plads og forbedret – både for 2006 og 2007 – så de to institutter ikke skal plages af en gældsproblematik i mange år. For det vil ikke give en optimal start på sejladsen.

Igennem året vil samarbejdet med fællesadministrationen også blive centralt – sikkert også med omorganiseringer som følge. To forhold er væsentlige at få bedre styr på. Den fælles økonomistyring og den fælles servicering af de studerende. Begge forhold er centrale for at kunne sikre den fortsatte udvikling af studierne og CBS i det hele taget.

Søren Barlebo Rasmussen
Dekan